

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู*

THE DEVELOPMENT OF CULTURAL TOURIST ATTRACTIONS
TOWARDS THE SUSTAINABILITY OF THE ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION NONG BUA LAMPHU PROVINCE

ปรีชา หอมประภัทร¹, นัสพงษ์ กลิ่นจำปา², ชิตพล วิไลงาม³, ฐิรพร ไพศาล⁴, ดนัย ลามคำ⁵
และ วนิศศักดิ์ ภูดิทธิพิม⁶

Preecha Hompraphat¹, Natsaphong Klnchampa², Chittaphon Wilaingam³, Thiraporn Phaisan⁴,
Danai Lamkham⁵ and Wanisak Phudithipm⁶

¹⁻⁶วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต

¹⁻⁶Pitchayabundit College, Thailand

Corresponding author E-mail: nuspong.ggg@gmail.com

Received 1 November 2023; Revised 2 December 2023; Accepted 27 December 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วน จังหวัดหนองบัวลำภู จำนวนขนาดตัวอย่างด้วยสูตรของทาโร ยามาเน่ ได้จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามประกอบไปด้วยเนื้อหา 3 ส่วน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือสถิติพรรณนาได้แก่ จำนวน ร้อยละ

Citation:

* ปรีชา หอมประภัทร, นัสพงษ์ กลิ่นจำปา, ชิตพล วิไลงาม, ฐิรพร ไพศาล, ดนัย ลามคำ และ วนิศศักดิ์ ภูดิทธิพิม. (2566). การปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทคณะกรรมการหมู่บ้านส่งผลต่อการบริหารความขัดแย้งในเขตตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 1(6), 15-29.

Preecha Hompraphat, Natsaphong Klnchampa, Chittaphon Wilaingam, Thiraporn Phaisan, Danai Lamkham and Wanisak Phudithipm. (2023). The Development of Cultural Tourist Attractions Towards The Sustainability of The Administrative Organization Nong Bua Lamphu Province. Journal of Interdisciplinary Social Development, 1(6), 15-29.;

DOI: <https://doi.org/> 10.

<https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.960

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 76.36 อายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.67 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 62.73 และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 43.33 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการตลาดท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X} = 3.62$) ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ ควรจัดให้มีพื้นที่เพื่อการขายสินค้าชุมชน มีตลาดอย่างถาวรเพื่อให้ประชาชนมีพื้นที่ขายอย่างจริงจัง เป็นตลาดการท่องเที่ยว เป็นจุดรวมการขายสินค้าโอท็อป ประชาชนจะได้มีรายได้เพิ่ม

คำสำคัญ: การพัฒนา, แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, องค์การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

The purpose of this research is to study the development of cultural tourist attractions towards sustainability of the Administrative Organization. Nong Bua Lamphu Province The sample size was calculated using Taro Yamane's formula, with a total of 330 people. Instruments used for data collection It is a questionnaire consisting of 3 parts, statistics used to analyze the data. Descriptive statistics include number, percentage, mean, and standard deviation for general information of the sample. The reliability of the questionnaire was 0.960.

The results found that :

Most of the respondents were male. Accounting for 76.36%, their age is between 31 - 40 years, accounting for 36.67%, having a secondary education level/associate degree. Accounted for 62.73 percent and most of them have agricultural careers. Accounting for 43.33 percent.

Development of cultural tourist attractions towards sustainability of the Nong Bua Lamphu Provincial Administrative Organization Overall, it was at a high level ($\bar{X} = 3.69$) and when considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average was tourism marketing ($\bar{X} = 3.78$), followed by tourist attraction management ($\bar{X} = 3.71$) and the aspect The lowest average was in seeking and creating new tourist attractions ($\bar{X} = 3.62$).

The Nong Bua Lamphu Provincial Administrative Organization's suggestions for guidelines for developing cultural tourist attractions towards sustainability include: Space should be provided for selling community products. There is a permanent market to give citizens a serious place to sell. It's a tourism market. It is a center for selling OTOP products. People will have additional income.

Keywords: Development, Cultural Tourist Attractions, Provincial Administrative Organization

บทนำ

ปัจจุบันการท่องเที่ยวมีรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการผ่อนคลายความเครียดแล้ว ยังได้รับความรู้จากแหล่งท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแนวนี้ส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาเรียนรู้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เป็นต้น จนในที่สุดได้นำมาสู่การปรับปรุงระบบการท่องเที่ยวและระบบการจัดการท่องเที่ยว โดยแสวงหาการท่องเที่ยวทางเลือกใหม่ (Alternative Tourism) เพื่อตอบสนองความต้องการและทดแทนการท่องเที่ยวแบบอนุรักษ์

นิยมเดิม ดังนั้น คนในชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงต้องเข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว (อภิสร่า ชุ่มจิตร, 2557)

การท่องเที่ยวจึงถือเป็นนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัย และทุกรัฐบาลต่างมุ่งเน้นให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยไปสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวคุณภาพ มีมาตรฐานความปลอดภัยและบริการระดับสากล รวมถึงส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวเชิงรุกทั้งในและต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นเอกลักษณ์และวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แม้แต่รัฐบาลปัจจุบันก็มุ่งเน้นใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ โดยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดเมืองรอง 55 จังหวัด ผ่านโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และโครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว (OTOP Village) รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เช่น มาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ “ชิม ช้อป ใช้” และมาตรการ “100 เดียวเที่ยวทั่วไทย”ที่กำลังเป็นกระแสอยู่ในปัจจุบัน (พระมหาจันทน์ สิริวิญญ, 2563)

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้ระบุถึง การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งระบบ ให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน สอดคล้อง กับมาตรฐานสากล และเพียงพอต่อความต้องการของตลาด การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวและได้รับประโยชน์ จากการท่องเที่ยว โดยการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริหารจัดการการท่องเที่ยว เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสินค้าและบริการบนพื้นฐานของมรดกและวัฒนธรรมท้องถิ่น (คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ, 2565)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นอีกทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยว โดยจุดประสงค์ของการเดินทาง และการเลือกแหล่งท่องเที่ยว เป็นไปตาม กระแสนุรักษ์สิ่งแวดล้อม Green Tourism เป็นปัจจัย ที่มี ความ เกี่ยวเนื่องกับการอนุรักษ์ระบบนิเวศ รักษาสิ่งแวดล้อม และ

การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ Security ความปลอดภัย ที่รวมถึงภัย ธรรมชาติ และความ ปลอดภัย ในชีวิต และทรัพย์สิน Sanitation ความสะอาดปราศจากโรค และ มลพิษ ทั้งอากาศ น้ำดื่ม และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ และ Satisfaction หรือความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมหรือผลประโยชน์ของ ชุมชนท้องถิ่น มีระบบชุมชนและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเป็นหลัก และมีการ จัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนโดยให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในทุกระดับทุกขั้นตอนเป็น องค์ประกอบที่สำคัญ จึงจัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบหนึ่งที่มุ่งสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่าง ยั่งยืน (Sustainable Tourism) (ชกฤต ฉียบแหลม, 2560)

จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดทางภาคอีสานที่แยกตัวมาจากอุดร ซึ่งหลายคนอาจยังไม่ รู้จักสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนี้เท่าใดนัก ทั้งที่จริงแล้วมีหลายจุดท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลาย แห่ง ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวที่เป็นชาวไทยและชาวต่างชาติ รัฐบาลได้มีนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ด้วยการบูรณะ โบราณสถานและฟื้นฟูเอกลักษณ์ของเมืองควบคู่ไปกับการพัฒนาเมือง ประวัติศาสตร์ที่อุดม ด้วยวัฒนธรรมมาช้านาน ด้วยเป็นดินแดนที่มี พัฒนาการมาอย่างยาวนานมีมรดกทางศิลปะ และมรดกทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านธรรมชาติอัน สวยงาม โบราณสถาน หรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ แหล่งโบราณคดี และวัดวาอารามที่ดี งามโดยการสืบทอดเป็นเวลานาน ประกอบกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม จึงเป็นทุน สำคัญของจังหวัดที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ (เทศบาลเมืองหนองบัวลำภู, 2565)

จากนโยบายของรัฐบาล จังหวัดหนองบัวลำภูได้จัดทำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดหนองบัวลำภู ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2561 – 2565) ฉบับทบทวน พ.ศ.2563 ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการ กำหนด ตัวชี้วัดและเป้าหมาย รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี จำนวนนักท่องเที่ยว เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี มีกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามศักยภาพของ พื้นที่ ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่นของจังหวัด พัฒนาและยกระดับการ บริหาร จัดการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้านการ

ท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่ ระบบนิเวศ มีธรรมชาติ ที่เป็นจุดแข็ง จุดขาย เป็นแหล่งท่องเที่ยว ของชุมชน มีการจัดกิจกรรมตามประเพณีของชุมชนท้องถิ่น เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากทัศนียภาพที่สวยงาม สร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมมากขึ้น แต่ปัจจุบันยังขาดการมีส่วนร่วมของผู้คนในชุมชนในการบริหารจัดการ สร้างระบบ กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับนักท่องเที่ยว เพื่อป้องกันความเสียหายของระบบนิเวศ รวมทั้งอนุรักษ์และฟื้นฟู ระบบนิเวศที่เสียหายไปแล้ว กลับคืนมา ซึ่งก็มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู, ผู้นำหมู่บ้าน, และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ โดยการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างเหมาะสมเท่าที่ควร

จากเหตุผลและปัญหาสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมแบบวิถีชุมชน โดยชุมชน เพื่อชุมชน อย่างเหมาะสม เป็นระบบ หากมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว พื้นที่ก็จะได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ ก็จะมีรายได้จากการท่องเที่ยว ระบบนิเวศ ภูมิทัศน์ รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยรอบหนองทุ่งยั้งก็จะได้การจัดการอย่างเหมาะสม สมบูรณ์อย่างยั่งยืน ประชาชนในพื้นที่ก็จะได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู
2. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ หัวหน้าครุเรือในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู จำนวน ทั้งสิ้น 2,588 คน โดยผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยวิธีการใช้สูตรการคำนวณของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ซึ่งกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 330 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้างนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) เพื่อสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วยเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด 2548 : 99) มีระดับการให้เลือกตอบ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยคำถามครอบคลุม ด้านการตลาดท่องเที่ยว ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ด้านการให้บริการท่องเที่ยว ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตามแนวคิดของ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552)

ส่วนที่ 3 แบบข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อสอบถามแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู มี 5 ด้าน คือด้านการตลาดท่องเที่ยว ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ด้านการให้บริการท่องเที่ยว ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน เพื่อกำหนดกรอบเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม
2. จัดทำแบบสอบถามที่ประกอบด้วยคำถามที่ต้องการเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้ครบถ้วนและครอบคลุมเนื้อหา
3. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบเครื่องมืออีกครั้งหนึ่งในขั้นตอนนี้ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา ความเข้าใจของภาษา ความเข้าใจตรงกันของคำถาม
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ
5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญมีจำนวน 3 ท่าน และนำเครื่องมือที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Content Validity) โดยคำนวณหาค่า IOC โดยคัดเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 เป็นต้นไป เป็นข้อที่นำไปใช้ได้
6. นำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ศรีบุญเรือง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภูจำนวน 30 คน
7. วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.960 ถือว่าแบบสอบถามใช้ได้
8. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้นำแต่ละหมู่บ้าน เพื่อขอความอนุเคราะห์การลงพื้นที่เก็บข้อมูลวิจัย และประชาสัมพันธ์ตอบแบบสอบถามการวิจัย ตามวันและเวลาที่นัดหมาย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งได้จัดเตรียมไว้แล้วนำไปส่งให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองตามที่ได้นัดหมายไว้แล้ว เพื่อแนะนำตัวพร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์ของการวิจัย ขออนุญาตเก็บข้อมูล แจกแบบสอบถามการวิจัยและขอรับกลับในวันเดียวกันด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และลงรหัสเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัยและสถิติที่ใช้ในการเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและระดับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) ค่าร้อยละ (Percentages) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) แทน $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แทน S.D.

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 76.36 และเป็นเพศหญิง จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 23.64 อายุอยู่ระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และช่วงอายุที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.82 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา/อนุปริญญาจำนวน 207 คน คิดเป็นร้อยละ 62.73 และน้อยที่สุดคือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.12 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรวม จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33 และน้อยที่สุดคือ ค้าขาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.97

ตารางที่ 1 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวม

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตลาดท่องเที่ยว	3.78	0.84	มาก
2. ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่	3.62	0.89	มาก
3. ด้านการให้บริการท่องเที่ยว	3.66	0.96	มาก
4. ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3.67	0.84	มาก
5. ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว	3.71	0.91	มาก
รวม	3.69	0.81	มาก

2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการตลาดท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.78$) รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.71$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X} = 3.62$) และสามารถแบ่งออกเป็นแต่ละด้านได้ดังนี้

2.1 ด้านการตลาดท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 4. มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้คนมาเที่ยว มาร่วมกิจกรรมในประเพณีต่าง ๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีทอดเทียนพรรษา การแข่งขันกีฬาประจำท้องถิ่น เป็นต้น ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมาคือ ข้อ 1. มีการปรับปรุงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 3. จัดให้มีป้ายชื่อสถานที่ ป้ายบอกทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่ง ($\bar{X} = 3.60$)

2.2 ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 10. มีการฟื้นฟูสืบสานและส่งเสริมประเพณีของท้องถิ่น ให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ประจำท้องถิ่น ($\bar{X} =$

3.75) รองลงมาคือ ข้อ 9. ส่งเสริมและพัฒนาวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X}=3.68$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 7. มีการพัฒนาพื้นที่รกร้างว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X}=3.53$)

2.3 ด้านการให้บริการท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.66$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 11. จัดให้มีการคมนาคมสะดวก สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้สะดวก มีสถานที่จอดรถเพียงพอ ($\bar{X}=3.91$) รองลงมาคือ ข้อ 13. มีการส่งเสริมสนับสนุนมีจุดบริการอาหาร เครื่องดื่ม ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.79$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 12. จัดให้มีห้องน้ำที่สะอาดและเพียงพอ ไว้บริการประจำแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.47$)

2.4 ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 20. มีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.75$) รองลงมาคือ ข้อ 19. มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X}=3.71$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 16. มีการจัดทำแผนพัฒนาฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ($\bar{X}=3.59$)

2.5 ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ข้อ 21. กำหนดให้มีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบแต่ละฝ่าย มีโครงสร้างขอบเขตงานที่ชัดเจน ($\bar{X}=3.78$) รองลงมาคือ ข้อ 22. สถานที่ท่องเที่ยวแต่ละแห่ง ได้จัดให้คนรับผิดชอบแต่ละด้าน อย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.73$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ข้อ 25. บริหารจัดการรายได้ที่เกิดจากแหล่งท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของตนเองต่อไป ($\bar{X}=3.65$)

3. ข้อเสนอแนะทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ได้แก่ 1) ควรจัดให้มีพื้นที่เพื่อการขายสินค้าชุมชน มีตลาดอย่างถาวรเพื่อให้ประชาชนมีพื้นที่ขายอย่างจริงจัง เป็นตลาดการท่องเที่ยว เป็นจุดรวมการขายสินค้าโอท็อป ประชาชนจะได้มีรายได้เพิ่ม 2) ให้มีการวางแผนบริหารจัดการให้เป็น

ระบบ บรรจุมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น 3) ควรจัดให้มีการบริการขั้นพื้นฐานที่ดี มีการอำนวยความสะดวกในทุก ๆ บริบท บริการนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ อยากกลับมาอีก 4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้โดดเด่นเป็นอัตลักษณ์ของตำบล และ 5) ควรจัดให้มีการบริการขั้นพื้นฐานที่ดี มีการอำนวยความสะดวกในทุก ๆ บริบท บริการนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ อยากกลับมาอีก

อภิปรายผล

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D.= 0.81) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการตลาดท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.84) รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.71$, S.D.= 0.91) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X} = 3.62$, S.D.= 0.89) ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ที่ได้รับผิดชอบได้อย่างเต็มที่ มีการปรับปรุงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้คนมาเที่ยว มาร่วมกิจกรรมในประเพณีต่าง ๆ เช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีทอดเทียนพรรษา การแข่งขันกีฬาประจำท้องถิ่น การส่งเสริมสนับสนุนมีจุดบริการอาหาร เครื่องดื่ม ที่สะอาดถูกสุขลักษณะ และเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และมีมีการประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผกาวัลย์ พงษ์สระพัง และ ชาญยุทธ หาญชนะ (2565) วิจัยเรื่องการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวได้ อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวได้ อำเภอสรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$, S.D.= 0.81) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการตลาดท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.78$, S.D.= 0.84) รองลงมาคือด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.71$, S.D.= 0.91) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X} = 3.62$, S.D.= 0.89) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐทิศา โจรจนประศาสน์ และคณะ (2558) วิจัยเรื่องความยั่งยืนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชนชายฝั่งจังหวัดตรัง พบว่าศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของ

ชุมชน คือความสามารถของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว ทั้งด้านแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ความพร้อมของบุคลากร ทุนองค์ความรู้ในการจัดการรวมถึงความตระหนักของชุมชน อยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.81 และ 3.92 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น 1) แนวคิดการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของชุมชน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.94 ตามลำดับ) 2) ความพร้อมของบุคลากร (ได้แก่ความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการสื่อสาร การบริหารจัดการ การเป็นเจ้าของที่ดี) อยู่ในระดับมาก(ค่าเฉลี่ย 3.75 และ 4.03 ตามลำดับ) 3) ความตระหนักของชุมชนเรื่องเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50 และ 3.92 ตามลำดับ) ดังที่ Goodwin and Santilli (2009) ได้กล่าวถึงแนวคิดของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่า ชุมชนเป็นเจ้าของ ผลประโยชน์แก่คนในชุมชนชุมชนมีการอนุรักษ์ ผลิตภัณท์ของชุมชน และความร่วมมือของคนในชุมชนอย่างกว้างขวาง อีกทั้งการท่องเที่ยวของชุมชนมีความจำเป็นด้านประสบการณ์ทักษะทางธุรกิจ และการจัดการสอดคล้องกับ Goodwin and Santilli (2009) ที่กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่นในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการเสริมสร้างพลังของท้องถิ่นโดยชุมชนมีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของและต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ($\bar{X} = 3.62$) ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการดำเนินการดังนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ควรมีการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวใหม่ โดยจัดประชุมมติหมู่บ้านสอบถามความคิดเห็นของคนในชุมชน เพื่อแสดงจุดเด่นของท้องถิ่นตนเองเกิดประโยชน์ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยว
2. สนับสนุนบูรณาการพื้นที่เดิมให้ดีขึ้น และต่อเนื่องไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม
3. วางแผนเพื่อจัดสรรงบประมาณส่งเสริมสนับสนุน การพัฒนาพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4. ส่งเสริมสนับสนุนการสร้างผลิตภัณฑ์ เป็นสินค้าท้องถิ่นให้ได้มาตรฐาน นำมาจำหน่ายเป็นของฝากประจำชุมชนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู กับจังหวัดอื่น ๆ

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองบัวลำภู ว่ามีปัญหาด้านใดบ้าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการท่องเที่ยว.2560. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย พ.ศ.

2560 – 2564. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พีดับบลิว ปรี้นติ้ง จำกัด.

ผกาวัลย์ พงษ์สระพังและ ชาญยุทธ หาญชนะ .2565. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมสู่ความยั่งยืนขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวใต้ อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู, วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร, 7(5), 90 - 103.

พระมหาจันทน์ สิริวณฺโณ. 2563. บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน, วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 11(1), 1 - 12.

ชกฤต ฉ้ายแหลม, กลวัชร คล้ายนาค และ นภาพร วีระระกุล (2560). แผนงานการพัฒนาโปรแกรมประยุกต์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมของเมืองเชียงใหม่. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.

สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.2560. แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนและสร้างสรรค์ พ.ศ. 2561 - 2565. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.

สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดหนองบัวลำภู. (2565). ข้อมูลด้านท่องเที่ยว.อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู.

อภิสรรา ชุ่มจิตร, นิตา ชัชกุล และ เครือวัลย์ ชัชกุล. (2557). การพัฒนาศักยภาพการจัดการธุรกิจชุมชน กรณีศึกษา: ตำบลคลองเคียน อำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต, 10(2), 94-139.

Yamane, Taro. 1973. Statistics an introductory analysis. New York Harper & Row.